

Inspektionsrapport
från Skolverket
2007:76

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Montessoriskolan Älvkullen ☐
i Kungälv

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Stiftelsen Montessori för Alla Barn
Box 66
442 30 Kungälv

2007-04-17
1 (2)
Dnr 54-2006:1972

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Montessoriskolan Älvkullen i Kungälv

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Montessoriskolan Älvkullen i Kungälv kommun. Besök gjordes i skolan den 29 september 2006.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 17 juli 2007 skall Stiftelsen Montessori för alla barn redovisa till Skolverket, enheten i Göteborg, vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Inspektörerna bedömer att Montessoriskolan Älvkullen är en väl fungerande skola. Den ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla. Eleverna trivs och tillsammans med personalen värnar de om att skapa en god fysisk och trygg miljö.

2007-04-17

2 (2)

Dnr 54-2006:1972

Skolan svarar även i övrigt mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Följande områden inom Montessoriskolan Älvkullens verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- ”Meritpoängen” är att likna vid meritvärden som skall beräknas utifrån ett slutbetyg från grundskolan, något som skolan inte har rätt att utfärda (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3–5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolans styrelse bör tydliggöra för föräldrar och elever att skolan är avgiftsfri.
- Skolans likabehandlingsplan bör förbättras.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Agneta Wennberg
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Hans Larson samt undervisningsråden Erik Bergeå och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Kungälv kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Montessoriskolan Älvkullen F-9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	2
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	3
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Montessoriskolan Älvkullen den 29 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 1997, beslut den 4 april 1997 (dnr 96:1826). I Skolverkets beslut konstaterade Skolverket att skolan alltjämt uppfyller villkoren för godkännande för den fristående förskoleklassen och den fristående grundskolan.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Montessoriskolan Älvkullen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Kungälv kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen tillämpar sin insyns rätt genom regelbundna möten mellan tjänstemän vid kommunens skolförvaltning och representanter för skolan samt genom årliga besök vid skolan. Vid senaste besöket redovisade skolan bland annat hur skolan arbetar med elevinflytande, föräldrasamverkan, elevernas kunskapsutveckling samt personalens kompetens.

Beskrivning av skolan

Montessoriskolan Älvkullen	Antal barn/elever
Förskoleklass	14
Grundskola	93

Skolverket godkände Montessoriskolan Älvkullen i Kungälv kommun som en fristående grundskola för årskurserna 1–9 genom beslut (dnr 96:626) den 6 november 1996. Av Skolverkets beslut framgår att Montessoriskolan Älvkullen inte har medgivande att anordna provning och utfärda betyg. Av skolans ansökan framgår att skolan i stället för betyg kontinuerligt skall göra uppföljningar av elevens studier i de olika ämnena och av studiesituationen. Efter årskurs 9 skall varje elev få ett slutomdöme. Detta innehåller bedömningar om målen har uppnåtts i respektive ämne i enlighet med de angivna kriterierna i de nationella kursplanerna. Skolan har även godkännande och rätt till bidrag för fristående förskoleklass med stöd av övergångsbestämmelser till skollagen.

Skolans inriktning är allmän med profilen montessori.

Huvudmannen bedriver även förskola och fritidsverksamhet i anslutning till skolans lokaler. Dessa verksamheter ingår inte i inspektionen.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 107 barn och elever i förskoleklass och grundskolan. Flertalet elever är folkbokförda i Kungälv kommun, men skolan har även tagit emot elever från Göteborg och Ale kommun.

Skolan är vackert belägen på Fästningsholmen, intill Bohus Fästning. Skolan är inrymd i ett f.d. vårdhem och hyrs av Västra Götalandsregionen. Närheten till fästningen utgör en historisk och spännande miljö, dock finns enligt skolan begränsade möjligheter att utforma skolans yttre miljö.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Montessoriskolan Älvkullen och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer att Montessoriskolan Älvkullen är en väl fungerande skola. Den ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla. Eleverna trivs och tillsammans med personalen värnar de om att skapa en god fysisk och trygg miljö.

Skolan svarar även i övrigt mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande område:

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- ”Meritpoängen” är att likna vid meritvärden som skall beräknas utifrån ett slutbetyg från grundskolan, något som skolan inte har rätt att utfärda (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor.
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3–5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolans styrelse bör tydliggöra för föräldrar och elever att skolan är avgiftsfri.
- Skolans likabehandlingsplan bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Kunskaper

Skolan följer regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen genom att varje elev har individuella arbetsplaner. Skolan genomför även de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik för årskurs 5 och 9. Av resultatsammanställningen för de nationella ämnesproven i årskurs 9 läsåret 2005/06 framgår att nästan alla elever uppnådde målen. De skriftliga omdömen som inspektörerna tagit del av, innehåller redovisningar av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen. För att följa elevernas kunskapsutveckling i svenska och matematik används också olika slags diagnostiska verktyg. Inspektörerna be-

dömer att skolans resultat svarar upp mot de kunskaper och färdigheter samt mot de allmänna mål och värdegrund som gäller för utbildningen.

Normer och värden

Inspektörerna bedömer utifrån samtal med elever, lärare och föräldrar att eleverna vid skolan är trygga och att den psykosociala miljön vid skolan är god. Det bekräftas också av resultatet av en enkätundersökning om elevernas trivsel som skolan genomfört.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill har granskats om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är bland annat att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Varje skola är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år.

Vid Montessoriskolan Älvkullen genomförs ett förebyggande värdegrundsarbete i förskoleklassen och alla årskurser. Vid inspektionsbesöket hade skolan en likabehandlingsplan som upprättats av rektorn. Rektorn framhåller vid inspektionen att det pågår ett arbete med att revidera planen. Inspektörerna bedömer att arbetet med likabehandlingsplanen bör förbättras, bland annat genom att närmare visa vilka insatser som skolan under året planerar att genomföra för att främja barns och elevers lika rättigheter och förhindra diskriminering och trakasserier.

Inspektörerna vill också påpeka att nya bestämmelser trädde i kraft den 15 oktober 2006 som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Förutom att eleverna deltar i elevråd och klassråd engageras eleverna i planering och utvärdering av skolarbetet efter ålder och mognad. Eleverna kan redogöra för hur de ges inflytande över den fysiska miljön. De kan även redogöra för hur de är delaktiga och har inflytande över undervisningens planering och dess in-

nehåll. Eleverna har också deltagit i det ungdomsfullmäktige som Kungälv kommun anordnat.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Skolan ger skriftliga omdömen efter varje termin från och med höstterminen i årskurs 8. De tre första terminsomedömena beskriver hur långt eleverna nått i sin kunskapsutveckling samt vilka utvecklingsområden eleven har. Slutomdömet efter årskurs 9 beskriver hur långt eleven nått i sin kunskapsutveckling. Det innehåller måluppfyllelsen avseende elevens personliga och kunskapsrelaterade utveckling i olika ämnen. Inspektörerna bedömer att de skriftliga omdömen som ges har god överensstämmelse med de nationella kursplanemålen.

På begäran av intagningsenheten vid Gymnasieintagningen i Göteborg kompletteras det skriftliga omdömet av undervisande lärare med en ”meritpoäng” inom intervallet 10–20 poäng. ”Meritpoängen” i det enskilda ämnet meddelas endast till rektorn, som adderar inlämnade ”meritpoäng” till en samlad poäng för samtliga ämnen. Rektorn sammanställer därefter klasslistor med förteckningar över sökande elever och deras respektive samlade ”meritpoäng”. Av dessa listor, som skickas till intagningsenheten tillsammans med omdömen och ansökningshandlingar, framgår även om eleverna bedöms vara godkända i de behörighetsgivande ämnena. Inspektörerna konstaterar att huvudmannen saknar Skolverkets medgivande att anordna provning och utfärda betyg i enlighet med vad som gäller för det offentliga skolväsendet. Eleverna som lämnar skolan skall därför vid intagningen till gymnasieskolan bedömas inom fri kvot (6 kap. 3 § 1:a stycket p. 2 gymnasieförordningen). Enligt inspektörernas bedömning är de meddelade ”meritpoängen” att likna vid meritvärden som skall beräknas utifrån ett slutbetyg från grundskolan, något som skolan inte har rätt att utfärda.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt bestämmelserna skall arbetet med att ta fram en kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och syfta till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Den kvalitetsredovisning för läsåret 2005/06 som inspektörerna tagit del av beskriver främst olika delar av verksamheten och innehåller endast en summarisk bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen har förverkligats. Den innehåller inte någon redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Den tycks heller inte utgöra ett led i en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av verksamheten. Kvalitetsredovisningen är huvudsakligen upprättad av rektorn och har delgivits skolans personal och styrelse. Inspektörerna vill framhålla att kvalitetsredovisningen skall utarbetas under medverkan av elever, lärare och övrig personal. Föräldrar skall också ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen inte uppfyller de krav som ställs på en sådan.

Skolledning och intern kommunikation

Huvudman för skolan är Stiftelsen Montessori för Alla Barn med organisationsnumret 853301-0537. Samtliga styrelseledamöter är föräldrar till barn i huvudmannens förskola, förskoleklass eller grundskola. Rektorn kan adjungeras till styrelsen.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för skolans ekonomiska förvaltning och för att ange riktlinjer för verksamhetens innehåll och utveckling. Rektorn, som är direkt underställd styrelsen, har ansvaret för pedagogisk ledning, personalledning, ekonomi och administration. Rektorns och de intervjuade lärarnas uppfattning är att samverkan med styrelsen är mycket god. Styrelsen menar att ansvarsfördelningen mellan styrelsen, rektorn och skolans personal är tydlig.

Rektorn är utbildad förskollärare och grundskollärare. Hon har även genomgått montessoriutbildning samt den statliga rektorsutbildningen. Vid intervjuer med elever, lärare och föräldrar framkommer att rektorn är väl förtrogen med verksamheten, att hon verkar för skolans utveckling bland annat genom att uppmuntra de initiativ till utvecklingsarbete som lärare tar.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolan har en väl fungerande styrelse och ledning. Inspektörerna bedömer att den upprättade kvalitetsredovisningen 2005/06 inte motsvarar förordningens krav. Enligt Skolverkets bedömning är de meddelade ”meritpoängen” att likna vid meritvärden som skall beräknas utifrån ett slutbetyg från grundskolan, något som skolan inte har rätt att utfärda.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgången till utbildning som skall erbjudas, öppenheten och urvalsregler, personalens kompetens samt läromedel, pedagogiska material och utrustning.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av eventuella avgifter samt skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Bestämmelser finns i bl.a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Av skolan årsredovisning avseende räkenskapsåret 2005 framgår att skolans ekonomi är stabil. Flera elever står i kö för att kunna börja vid skolan vilket innebär att elevunderlaget enligt rektorn är stabilt framöver.

Vid intagning till förskoleklass och grundskola tillämpar skolan turordning efter anmälningsdatum med förtur för barn från stiftelsens förskola samt syskonförtur. Det finns ett samband mellan förskoleverksamheten och skolan genom att de båda verksamheterna har gemensam pedagogisk profil, gemensamma lokaler samt att de samverkar med varandra.

Enligt skolans rektor och styrelse är skolan avgiftsfri. Föräldrar åtar sig dock olika arbetsuppgifter, exempelvis arbete vid skolavslutningar och underhåll av lokalerna. Styrelsen och rektorn framhåller att föräldrarna frivilligt genomför dessa arbetsinsatser. Vid samtal med elever och föräldrar framkommer att flertalet föräldrar bidrar med arbete eller pengar på något sätt. Städningen av skolans lokaler sker exempelvis av föräldrarna. I den mån elever städar i föräldrarnas ställe, ger föräldrarna ibland ett bidrag till elevernas studieresa utomlands. Föräldrarna framhåller att även detta bidrag ges frivilligt. Rektorn framhåller att elevernas studieresa i sin helhet betalas av skolan och att den inte är beroende av föräldrarnas arbetsinsats. Inspektörerna vill påpeka att det finns krav på en

fristående skola att vara öppen för alla och avgiftsfri. Det innebär bland annat att det inte får förekomma att föräldrar eller elever måste bidra till skolans verksamhet med pengar eller arbete som motsvarar pengar. Vid samtal med föräldrar och elever framkommer en tveksamhet om föräldrarnas arbetsinsats och ekonomiska bidrag i praktiken är att betrakta som frivillig. Skolans styrelse bör därför i sin information till föräldrar och elever tydliggöra att skolan är avgiftsfri.

All personal som anställts efter den 1 januari 2001 har enligt rektorn uppvisat föreskrivna registerutdrag ur belastningsregistret. Antal lärare per 100 elever 2005/06 var 6,7 enligt Skolverkets nationella jämförelsetal vilket var lägre än motsvarande siffra i kommunen och genomsnittet i riket. Enligt skolans kvalitetsredovisning har ansvarig lärare i årskurserna F-1, 2-3, 4-6 samt 7-9 montessoriutbildning samt pedagogisk grundutbildning motsvarande de årskurser de undervisar i. Skolans personal får regelbundet olika möjligheter till kompetensutveckling och en fortbildningsplan finns för läsåret 2006/07.

Vid skolan anordnas språkval från och med årskurs 6 i språken spanska och franska.

Skolan har tillgång till skolsköterska och skolläkare. Eleverna får enligt rektorn skolhälsovård i enlighet med skollagen.

De lokaler som skolan består av är ändamålsenliga. Tillgången till moderna läromedel och utrustning är god. Elevtoaletter och andra gemensamhetsutrymmen är välhållna.

Sammanfattning

Inspektörernas bedömer att skolans rutiner och organisation säkerställer att eleverna får den utbildning de har rätt till. Verksamheten vid Montessoriskolan Älvkullen har goda förutsättningar i fråga om tillgång till utbildade lärare och modern undervisningsmateriel. Skolan har ett stabilt elevunderlag och en ekonomi i balans. Skolans styrelse bör tydliggöra för föräldrar och elever att skolan är avgiftsfri.

Datum	Ort
2007-04-17	Göteborg

Agneta Wennberg
Erik Bergeå